

ENERGIATEHOKKUUTTA KÄSITELLYT

KANSALAISS

VAIKUTTAMIS

FOORUMI

Kuulemista koskeva lopullinen raportti – kesäkuu 2024

*Analyysin ja raportin on tehnyt Make.org.
Foorumin toteutti ja moderoinnin suoritti Open Source Politics.*

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä.....	sivu 4
1. Johdanto.....	sivu 5
2. Menetelmät.....	sivu 6
3. Yleiskatsaus.....	sivu 7
4. Perusteellinen analyysi.....	sivu 9
Tietoisuus.....	sivu 9
Energiaremontit.....	sivu 12
Liikenne ja moottoriton liikenne.....	sivu 14
Uusiutuva energia.....	sivu 16
Tuet.....	sivu 18
Vihreän energian tuottaminen ja varastointi.....	sivu 20
Solidaarisuus.....	sivu 21
Lämmitys.....	sivu 22
Valaistus.....	sivu 23
Vihreät ja kunnioittavat tilat.....	sivu 24
5. Päätelmät.....	sivu 26

TIIVISTELMÄ

Euroopan komissio käynnisti energiatehokkuutta käsitelleen kansalaisvaikuttamisfoorumin osana pyrkimyksiään lisätä kansalaisten osallistumista eurooppalaisiin kysymyksiin. Foorumiin saattoi osallistua millä tahansa EU:n virallisella kielellä. Sen yhteydessä järjestettiin verkkokeskustelu 15. helmikuuta 2024 – 31. toukokuuta 2024, ja samaan aikaan kokoontui myös täydentävä kansalaispaneeli.

Tässä raportissa esitellään verkkokeskustelun tärkeimmät havainnot, jotka on ryhmitelty 10 ulottuvuuteen ja 25 aiheeseen. Merkityksellisiin tuloksiin sisältyy tietoisuuden lisäämisen, energiaremonttimenettelyjen yksinkertaistamisen, kestävän liikenteen edistämisen ja uusiutuvien energialähteiden tukemisen lisäämisen tärkeys. Kansalaiset korostivat yhteisiä toimia, koulutusaloitteita ja yksinkertaistettuja byrokraattisia prosesseja energiatehokkuuden parantamiseksi.

1. JOHDANTO

Jotta kansalaisten osallistumista voitaisiin lisätä Euroopan tasolla, Euroopan komissio otti käyttöön uusia EU:n kansalaisille tarkoitettuja vaikuttamismuotoja. **Energiatehokkuutta koskevan aiheen** osalta kansalaisvaikuttamisfoorumi käynnistettiin, jotta aiheesta voitaisiin käydä keskustelua verkossa. Keskusteluun saattoi osallistua millä tahansa EU:n virallisella kielellä, ja se oli avoinna 15. helmikuuta 2024 ja 31. toukokuuta 2024 välisen ajan. Digitaalisten keskustelujen rinnalla järjestettiin myös energiatehokkuutta käsitellyt **kansalaispaneeli**. Verkkokeskustelun tulokset esiteltiin paneelille toisessa ja kolmannessa (viimeisessä) istunnossa, joissa yhdistettiin verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuvaa osallistumista koskevat menetelmät.

Kuten jäljempänä kerrotaan, kansalaisten keskusteluihin energiatehokkuudesta keskittyneessä kuulemisfoorumissa kerättiin **273 kansalaisten kannanottoa**, joita täydensivät **140 kommenttia** ja **230 tuenosoitusta**. Digitaalisen osallistumistilan ansiosta **lähes 300 kansalaista** pystyi osallistumaan koko prosessiin ja siten rikastuttamaan suoraan EU:n päätöksentekoprosessia.

Tässä raportissa esitetään lopullinen analyysi kaikista kannanotoista, jotka on koottu ja analysoitu **ulottuvuuksittain** yleisimpien **kansalaisten aiheiden** mukaan kansalaisten kannanottojen perusteella.

Yleisesti ottaen kuulemista hallitsivat keskustelut seuraavien **viiden keskeisen ulottuvuuden** ympärillä, ja näihin ulottuvuuksiin liittyen esitettiin suuri määrä kannanottoja: 1) tietoisuuden lisääminen (kansalaisten ja instituutioiden keskuudessa), 2) energiaremontit, 3) kestävät ja uudet liikennemuodot, 4) uusiutuva energia ja 5) tuet vastuullisemman kulutuksen edistämiseksi.

Tässä raportissa hahmotellaan ensin analyysimenetelmät, minkä jälkeen esitetään yleiskatsaus foorumin tapahtumista. Yleiskatsaus on jaettu osallistumismääriin ja yhteenvedoon ulottuvuuksista ja kansalaisten aiheista. Raportissa analysoidaan yksityiskohtaisesti kutakin ulottuvuutta käsittelemällä jokaista kansalaisten aihetta. Raporttiin sisältyy myös havainnollistavia lainauksia kansalaisvaikuttamisfoorumilta. Lopuksi viimeisessä luvussa esitetään yhteenvedo sisällöstä ja lyhyt pohdiskelu.

2. MENETELMÄT

Energiatehokkuutta käsitelleessä kansalaisvaikuttamisfoorumissa käydyn keskustelun sisällön määrittelemiseksi sovellettiin kolmivaiheista menetelmää. Sillä varmistetaan eri aiheita koskevien kansalaisten kannanottojen tarkka tutkiminen. Lisäksi se mahdollistaa ideoiden järkevän ryhmittelyn keskustelun päälinjojen tunnistamiseksi. Tällä tavoin samantyyppisten kannanottojen ryhmittelyn ja korkean yksityiskohtaisuuden välille saadaan oikeanlainen tasapaino.

VAIHE 1 Kannanottojen ja kommenttien MÄÄRÄLLINEN ANALYYSI: keskustelun ensisijaiset ulottuvuudet tunnistettiin. Analyysiryhmä sovelsi tätä varten teemaperusteista lähestymistapaa: jokainen kannanotto yhdistettiin vastaaviin aiheisiin. Tämä mahdollisti kansalaisten ehdottamien ideoiden priorisoinnin.

VAIHE 2 KANNANOTTOJEN ANALYYSI ulottuvuuksittain: manuaalisesti suoritettu laadullinen analyysi. Se sisälsi temaattisen ryhmittelyn, joka johti kansalaisten aiheiden määrittämiseen sen mukaan, miten ne esiintyivät ulottuvuudessa.

VAIHE 3 KOMMENTIT JA TUENOSOITUKSET otetaan huomioon: jokaisesta kannanotosta ja kommentista tehtiin analyysi (kun sitä pidettiin aiheellisena) ja joitakin aihetta havainnollistavia kannanottoja korostettiin.

SANASTO

- **Kannanotto** on yksittäinen asia, jonka osallistuja jakaa foorumissa.
- **Kommentit** ovat osallistujien kirjallisia reaktioita alkuperäiseen kannanottoon. Kommentit avaavat keskustelun alkaen alkuperäisestä aiheesta, ja niiden avulla osallistujat voivat kommunikoida keskenään.
- **Tuenosoitukset** ovat niiden osallistujien ääniä, jotka haluavat tukea tiettyä kannanottoa. Joillekin kannanotoille ei osoiteta tukea.
- **Ulottuvuudet** ovat otsikoita, joissa yhdistyy ajatuksia hyvin monista kannanotoista.
- **Kansalaisten aiheet** ovat ulottuvuuden alaluokkia, jotka koostuvat yhdestä tai useammasta kannanotosta.

3. YLEISKATSAUS

LUVUT

Osallistuminen yhteensä, 15.2.2024–31.5.2024

- **17 612** sivukäyntiä
- **264** osallistujaa
- **273** kannanottoa
- **140** kommenttia
- **230** tuenosoitusta

Väliraportin laatimisen jälkeen (9. huhtikuuta 2024 alkaen) foorumin osallistumisaste on ollut huomattavasti aiempaa korkeampi. **Uusia kannanottoja on tehty 184 ja uusia kommentteja 22.** Analyysiä on täydennetty myös uusilla näkemyksillä: on yksilöity uusi ulottuvuus, *Uusiutuvat energialähteet*, ja sitä on analysoitu kolmen asiaan liittyvän kansalaisten aiheen kautta. Ulottuvuuksia *Tietoisuus* ja *Liikenne ja liikkuvuus* on kumpaakin täydennetty yhdellä uudella kansalaisten aiheella. **Yhteensä lisättiin yksi uusi ulottuvuus ja viisi uutta kansalaisten aihetta.**

KAIKKI ULOTTUVUUDET JA KANSALAISTEN AIHEET YHDELLÄ SILMÄYKSELLÄ

Seuraavaan taulukkoon on koottu kaikki määritetyt ulottuvuudet ja kansalaisten aiheet. Kaikkia aiheita käsitellään yksityiskohtaisemmin seuraavassa luvussa (4. *Perusteellinen analyysi*).

Taulukossa on esitetty myös kuhunkin ulottuvuuteen kuuluvien kannanottojen yhteismäärä (Σ). Ulottuvuuskohtaisten kannanottojen kokonaismäärä (382) on suurempi kuin kannanottojen yleinen kokonaismäärä (273), koska yksittäisten kannanottojen sisältö voi liittyä useaan ulottuvuuteen.

ULOTTUVUUDET	Σ	KANSALAISTEN AIHEET
1. TIETOISUUS	69	1.1 Tietoisuuden lisääminen kulutuksen parantamiseksi
		1.2 Kokoukset ja näkemysten vaihto kaikilla tasoilla
		1.3 Kansalaisten valistaminen lapsesta alkaen
		1.4 Kansalaisten kannustaminen käyttäytymisen muuttamiseen
		1.5 Tiedotus kansalaisille saatavilla olevista vaihtoehtoista
		1.6 Kansalaisten osallistaminen
2. ENERGIAREMONTIT	68	2.1 Yhteisesti toteutettavat toimet
		2.2 Menettelyjen yksinkertaistaminen
		2.3 Energiatehottomien rakennusten parantelu
3. LIIKENNE JA LIIKKUVUUS	61	3.1 Kestävän liikenteen edistäminen
		3.2 Sähköisen liikenteen tukeminen
		3.3 Saastuttavimpien liikennemuotojen korvaaminen
4. UUSIUTUVA ENERGIA	58	4.1 Vihreämpien energialähteiden käyttäminen
		4.2 Rahoituksen osoittaminen uusiutuvien energialähteiden edistämiseen
		4.3 Jätteen uudelleenkäyttö
5. TUET	53	5.1 Tukien käyttöönotto ja tiukat normit
		5.2 Verot vastuullisemman kulutuksen edistämiseksi
		5.3 Investoinnit energiankulutuksen muuttamiseksi
6. TUOTTAMINEN JA VARASTOINTI	28	6.1 Vihreän energian käytön ja varastoinnin parantaminen
7. SOLIDAARISUUS	19	7.1 Solidaarisuuden osoittaminen vastauksena kriisiin
8. LÄMMITYS	11	8.1 Lämmitysjärjestelmien tehokkaampi käyttö
		8.2 Kaukolämpöratkaisujen toteuttaminen
9. VALAISTUS	10	9.1 Valaistustapojen muuttaminen
10. VIHREÄT TILAT	5	10.1 Maisemien kunnioittaminen
		10.2 Kaupunkien viherryttäminen

4. PERUSTEELLINEN ANALYYSI

Seuraavassa käsitellään tarkemmin eri ulottuvuuksia. Tätä varten analysoidaan erikseen jokaista kansalaisten aihetta ja kootaan yhteen kannanottojen eri näkökohtia.

ULOTTUVUUS 1: TIETOISUUS

Kansalaisten aihe 1.1: Tietoisuuden lisääminen kulutuksen parantamiseksi

Aiheen ANALYYSI

Tavoitteena on tarjota tietoa, jonka avulla kansalaiset voivat paremmin tiedostaa kulutustapansa ja samalla luopua huonoista kulutustavoista. Ideoihin sisältyy myös kansalaisten kannustaminen siihen, että he ottavat käyttöönsä uusia automaattisia toimintoja, jotka antavat heille päivittäin tietoa heidän kulutuksestaan (esimerkiksi asentamalla pistorasioihin moduuleja, jotka osoittavat heidän kuluttamansa energian määrän). Toisaalta ehdotetaan huonoista kulutustavoista luopumista, jotta niitä ei normalisoitaisi (esimerkiksi ovien pitäminen auki myymälöissä talvella lämmityksen ollessa päällä, myymäläkylttien virran jättäminen päälle yöksi ja pikamuotivaatteiden ostaminen).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Sonja, kuusi tuenosoitusta

"Energiankulutusmittarien asentaminen pistorasioihin/valokytkimiin, jotta tieto energiankulutuksesta välittyy sovellukseen, joka parhaimmillaan määrittää suoraan kulutuksen kustannukset, kuten sähköautoissa."

Adela, ei tuenosoituksia

"Haluan heidän keskittyvän vaatteiden kestävyteen. Tämä johtuu myös ilmastoasioista ja pikamuotituotannosta maailmanlaajuisesti."

Kansalaisten aihe 1.2: Kokoukset ja näkemysten vaihto kaikilla tasoilla

Aiheen ANALYYSI

Foorumissa jaettuihin ideoihin sisältyy kokousten, vuoropuheluiden ja keskusteluiden järjestäminen Euroopan, kansallisella ja paikallisella tasolla, jotta voidaan keskustella energiatehokkuuteen liittyvistä kysymyksistä. Näin ihmiset herätettäisiin ajattelemaan ekologisia kysymyksiä, korkean energiankulutuksen riskejä ja mahdollisia ratkaisuja. Tämä voitaisiin tehdä sosiaalista mediaa hyödyntäen.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Mikas, yksi tuenosoitus

"EU:n laajuinen keskustelu on ratkaisevan tärkeää tämän aiheen kannalta, kun otetaan huomioon, että Euroopassa käydään parhaillaan sotaa."

Isabelle, yksi tuenosoitus

"Päivän aloittaminen energiatehokkuutta käsittelevällä istunnolla. Paljon tietoa, näkemysten vaihtoa ja jakamista Euroopan maiden, asiantuntijoiden ja meidän Euroopan kansalaisten välillä. Meillä kaikilla on yhdessä mahdollisuus kehittää omaatuntoa ja moraalisuutta."

Kansalaisten aihe 1.3: Kansalaisten valistaminen lapsesta alkaen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset ehdottavat kouluissa toteutettavia toimia tietoisuuden lisäämiseksi nuorten sukupolvien keskuudessa esimerkiksi käytännön työpajojen avulla. Nuoret sukupolvet puolestaan välittäisivät energiatehokkuutta koskevia viestejä eteenpäin (esimerkiksi sosiaalisen toiminnan, kouluohjelmien ja vanhempien tiedottamisen avulla).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Gerald, neljä tuenosoitusta

"Keskittymällä nuorempien sukupolvien kouluttamiseen energiatehokkuudesta luomme perustan kestävämmälle tulevaisuudelle. Investoiminen nuorempien sukupolvien koulutukseen (esimerkiksi sosiaalisen toiminnan, kouluohjelmien ja vanhempien valmiuksien parantamisen kautta) energiatehokkuudesta ei ole vain vaihtoehto, vaan se on välttämätöntä kestäväen tulevaisuuden rakentamiseksi."

Joanna, ei tuenosoituksia

”Näihin aiheisiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota kouluissa sellaisten käytännön projektien avulla, jotka vaikuttavat konkreettisesti koko yhteisöön.”

Kansalaisten aihe 1.4: Kansalaisten kannustaminen käyttäytymisen muuttamiseen

Aiheen ANALYYSI

Jotkut kansalaiset ovat sitä mieltä, että kulutuksen vähentäminen ei ole realistista eikä riittävää, joten ihmisten on opittava kuluttamaan eri tavalla. Yhteisenä tavoitteena on selittää ja vakuuttaa kansalaisille, että tietyt syvälle juurtuneet tavat eivät ole tarpeellisia tai välttämättömiä. Niistä on mahdollista luopua (esimerkiksi kaikenlaisten mainontaan käytettävien näyttöjen vähentäminen, sellaisten massatapahtumien pienentäminen, joissa on paljon ihmisiä ja laitteita; tarpeettoman työmatkan korvaaminen videoneuvotteluilla; tavaroiden kuljetuksen vähentäminen käyttämällä enemmän paikallisia ja kausittaisia tuotteita; ja etätyöhön kannustaminen).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Laurent, neljä tuenosoitusta

”Energiankulutuksen vähentämiseen ei riitä energiatehokkuuden saavuttaminen, koska se kannustaa kuluttamaan enemmän, vaan tarvitsemme vähemmän energiantensiivisen yhteiskunnallis-taloudellisen järjestelmän, jonka avulla voidaan vähentää vältettävissä olevaa matkustamista.”

Emmanuel, kaksi tuenosoitusta

”Yksinkertainen keino vähentää tarpeettoman alan energiankulutusta: poistetaan kaikenlaiset mainonnassa käytetyt näytöt.”

Kansalaisten aihe 1.5: Tiedotus kansalaisille saatavilla olevista vaihtoehtoista

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset jakoivat idean siitä, että he kouluttavat toisiaan ja tarjoavat ratkaisuja ja tukea, jotta he voivat tehdä ympäristöä enemmän kunnioittavia valintoja (esimerkiksi kierrätys ja kodin eristäminen energiankulutuksen vähentämiseksi).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Mirko, seitsemän tuenosoitusta

"Tarvitaan lisäponnisteluja, jotta energiatehokkuuteen pyrkiminen olisi houkuttelevampaa, haluttavampaa ja kätevämpää [...] Tarvitaan tiedotuskampanjoita televisiossa, sosiaalisessa mediassa ja tapahtumissa."

Maripaze, yksi tuenosoitus

"Jos esineille annetaan toinen elämä, tarve valmistaa uusia tuotteita vähenee. Näin myös vähennetään luonnonvarojen käyttöä, ekologista jalanjälkeä ja valmistuksessa kulutettavaa energiaa."

Kansalaisten aihe 1.6: Kansalaisten osallistaminen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset jakoivat idean siitä, että ihmisiä koulutetaan enemmän ja heille tarjotaan mahdollisia ratkaisuja ja tukea, jotta he voivat tehdä ympäristöä enemmän kunnioittavia valintoja (esimerkiksi kierrätys ja kodin eristäminen energiankulutuksen vähentämiseksi).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Жаклин, ei tuenosoituksia

"Tämän tavoitteena on lisätä tietoisuutta energiapolitiikasta ja siitä, miten meidän pitäisi toimia nykyisen kaltaisessa energiakriisissä. On hyvä ottaa mukaan tahot, joihin energiakriisi suoraan vaikuttaa."

Атанас, yksi tuenosoitus

"Miten EU:n pitäisi kannustaa kuntia ottamaan nuoret paikallisesti mukaan kuntien elämään?"

ULOTTUVUUS 2: ENERGIAREMONTIT

Kansalaisten aihe 2.1: Yhteisesti toteutettavat toimet

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset olivat sitä mieltä, että hallitusten, yritysten ja yksilöiden on tehtävä yhteistyötä, jotta energiaremonttitoimenpiteet voidaan toteuttaa tehokkaasti. Viranomaisten on annettava ihmisille tarvittavat tiedot, jotta he voivat muuttaa kulutustottumuksiaan paremmiksi ja kestävämmiksi. Kansalaiset olivat kuitenkin myös sitä mieltä, että yksittäisten kansalaisten on itse toimittava kestävästi ja kannustettava muita muuttamaan tottumuksiaan (esimerkiksi kunnostamalla talojaan ja kannustamalla naapureitaan tekemään samoin).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Matej, viisi tuenosoitusta

"Valtioiden, yritysten ja yksilöiden on tehtävä yhteistyötä toimenpiteiden toteuttamiseksi."

Anthony, seitsemän tuenosoitusta

"Energiatehokkuus on osittain yhteisöllistä ja kollektiivista toimintaa, joten tehokkuutta ja energiaremontteja edistävillä toimilla olisi kannustettava yhteisöjä, jotta ihmiset voivat tehdä yhteistyötä ja suostutella muita naapurustossaan."

Kansalaisten aihe 2.2: Menettelyjen yksinkertaistaminen

Aiheen ANALYYSI

Viranomaisten on tehtävä energiaremonttiprosessista vähemmän byrokraattista ja helpommin toteutettavaa (esimerkiksi aurinkosähköpaneelien asentamisen osalta). Niiden on myös tiedotettava kansalaisille heidän käytettävissään olevista mahdollisuuksista, jotta he voivat käynnistää tarvittavat menettelyt. Niiden olisi erityisesti korostettava "valkoisten todistusten" järjestelmää, jolla kannustetaan ihmisiä ryhtymään toimiin ja vähentämään energiankulutusta.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Danielle, kolme tuenosoitusta

"Yksinkertaistetaan ja nopeutetaan aurinkosähköjärjestelmien asentamiseen liittyvää hyväksyntä- ja lupaprosessia. Tämä voidaan saavuttaa yksinkertaistamalla sääntelyvaatimuksia ja vähentämällä rakennuslupahakemuksiin liittyvää byrokratiaa."

Agnieszka, yksi tuenosoitus

”EU:n toimielinten tasolla olisi luotava lainsäädäntöratkaisu, jolla mahdollistettaisiin nopea ja yksinkertainen tapa käynnistää energiatehokkuutta tukevia ohjelmia tuloperusteisten asuntojen eri luokissa, jotta paikallisviranomaiset käynnistäisivät tällaisia toimia kaikilla paikkakunnilla prioriteeteistaan riippumatta.”

Kansalaisten aihe 2.3: Energiatehottomien rakennusten parantelu

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset olivat sitä mieltä, että on varmistettava, että entistä energiatehokkaampien rakennusten määrä lisääntyy. Lisäksi energiaa olisi varastoitava tehokkaammin. On toteutettava tarvittavia toimenpiteitä, kuten peruskorjattava olemassa olevia rakennuksia (yksityiset asunnot, julkiset rakennukset), jotta niistä voidaan tehdä vähemmän energiaintensiivisiä (esimerkiksi eristämällä uudelleen), eristettävä uusia rakennuksia paremmin, jotta ne tarvitsevat vähemmän energiaa, ja käytettävä enemmän pintoja energian tuottamiseen (esimerkiksi asentamalla pysäköintipaikkojen tyhjille katoille aurinkopaneeleita).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Etienne, kolme tuenosoitusta

”Kaupunkialueiden – paljon pysäköintipaikkoja, julkisten rakennusten kattoja ynnä muita – oikea käyttö. Näitä alueita voitaisiin käyttää näiden nollaenergiatalojen energianlähteinä (mallina Disneyland Paris).”

Alberto, yksi tuenosoitus

”Näemme parhaillaan, miten äskettäin maassamme käyttöön otettu valkoisten todistusten järjestelmä (joka on jo otettu käyttöön muissa maissa, kuten Ranskassa ja Italiassa) on avainasemassa energiatehokkuuden ja kestävän kehityksen edistämiseksi kaikilla aloilla (teollisuus, palvelut, asuminen ja liikenne).”

ULOTTUVUUS 3: LIIKENNE JA MOOTTORITON LIIKENNE

Kansalaisten aihe 3.1: Kestävän liikenteen edistäminen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset olivat sitä mieltä, että on tarve kannustaa ihmisiä käyttämään ympäristöystävällisempiä liikennemuotoja tarjoamalla tehokkaita vaihtoehtoja, alentamalla joukkoliikenteen hintoja (esimerkiksi alentamalla julkisen liikenteen vuosilipun hintaa suurissa kaupungeissa tai tekemällä junamatkoista lentomatkoja edullisempaa) sekä kannustamalla ihmisiä käyttämään saastuttamattomia liikennemuotoja, kuten polkupyöriä (rakentamalla enemmän pyöräteitä erityisesti suurissa kaupungeissa).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

João, kolme tuenosoitusta

”Valitaan kestävämpiä liikennemuotoja, käytetään julkista liikennettä (kansalaisille tarvitaan alhaisempia ja kustannustehokkaita hintoja) tai sähköautoja (edulliset takaisinottokampanjat).”

Marilina, kaksi tuenosoitusta

”Julkisesta liikenteestä pitäisi tulla huomattavasti tärkeämpää, koska se auttaa torjumaan energiakriisiä, vähentämään liikennettä ja muita suuria ongelmia kaikkialla maailmassa.”

Kansalaisten aihe 3.2: Sähköisen liikenteen tukeminen

Aiheen ANALYYSI

Osallistujat olivat sitä mieltä, että sähköisen liikenteen teollisuutta on kehitettävä sekä kannustamalla sähköisen julkisen liikenteen laajentamiseen kaupungeissa päästöjen vähentämiseksi (esimerkiksi edistämällä johdinautojen asentamista kaupunkeihin) että kannustamalla ihmisiä ostamaan sähköautoja, investoimalla sähköautoja valmistaviin yrityksiin, tarjoamalla tukia ja lisäämällä latausasemien määrää.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Jose, yksi tuenosoitus

”Kaupunkien joukkoliikenteen pitäisi mielestäni olla täysin sähköistä, koska siihen ei sisälly kaukoliikennettä, joten kaupunkien joukkoliikenteessä ei tarvitse huolehtia latauspaikan löytämisestä.”

Franziska, ei tuenosoituksia

”Sähköautojen käytön lisäämiseksi sekä isommissa että pienemmissä kaupungeissa niiden latausinfrastruktuuria on laajennettava ja parannettava.”

Kansalaisten aihe 3.3: Saastuttavimpien liikennemuotojen korvaaminen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset olivat sitä mieltä, että yleisöä on kannustettava paremmin käyttämään ympäristöystävällisempiä liikennemuotoja. Tämä voitaisiin toteuttaa verotuksen avulla sekä poistamalla käytöstä saastuttavimpia liikennemuotoja (esimerkiksi korvaamalla vanhoja, saastuttavia junia sähköjunilla) ja ottamalla käyttöön erityisiä rajoituksia, jotka saavat ihmiset luopumaan tiettyjen liikennemuotojen käytöstä (esimerkiksi asettamalla rajoituksia kaupunkimaastureille kaupunkialueilla).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Juliette, yksi tuenosoitus

”Ajoneuvojen käytön vähentämiseksi ja sähköautojen lisäämiseksi on tehty suuria ponnisteluja. Suurempi vaikutus kaupunkien ja maiden energijalanjäljen pienentämiseen saataisiin sillä, että julkisesta liikenteestä tehtäisiin toimivampi ja edullisempi vaihtoehto.”

Victor, 26 tuenosoitusta

”Ajoneuvon paino ja koko vaikuttavat suoraan sen polttoaineenkulutukseen, mikä lisää fossiilisten polttoaineiden kulutusta ja ympäristön pilaantumista. Suuren kokonsa vuoksi kaupunkimaasturit kuluttavat paljon polttoainetta, mikä lisää niiden vaikutusta ilmastonmuutokseen, ja pahentavat liikenneuhkia ja pysäköintiongelmia tiheästi asutuilla kaupunkialueilla. Näin ollen ehdotetaan, että harkittaisiin kaupunkimaasturien verotuksen korottamista tai asetettaisiin rajoituksia niiden käytölle kaupunkialueilla.”

ULOTTUVUUS 4: UUSIUTUVA ENERGIA

Kansalaisten aihe 4.1: Vihreämpien energialähteiden käyttäminen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaisille näyttäisi olevan olennaisen tärkeää, että edistetään erilaisia energiamuotoja, jotka ovat enemmän ympäristöä kunnioittavia. Tämä koskee sekä julkisia paikkoja että yksityiskoteja: aurinkoenergia (asentamalla aurinkopaneeleja mahdollisimman pian esimerkiksi asuntojen katoille), hydraulinen energia (kehittämällä voimaloita hiilidioksidineutraalin vesivoiman tuottamiseksi) ja tuulienergia (rakentamalla ja asentamalla tuuliturbiineja). Myös ydinvoimaloita tulisi rakentaa enemmän. Kansalaiset olivat myös sitä mieltä, että meidän olisi luotava energian uudelleenjakojärjestelmä sen varmistamiseksi, ettei hävikkiä synny ja että ne, joilla ei ole pääsyä näihin energialähteisiin, voivat kuitenkin käyttää puhdasta energiaa.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Hans-Werner, ei tuenosoituksia

”Energia on läsnä ja sitä voidaan korkeintaan muuttaa. 2. Aurinkoenergia ja ydinenergia ovat primäärienergiaa. Luonto ja ihminen tekevät siitä sekundäärienergiaa. Ydinvoimaloita ei saa sulkea, vaan turvallinen energia on varmistettava.”

Ben, ei tuenosoituksia

”Meidän on päästävä eroon uusiutumattomasta energiasta ja siirryttävä puhtaaseen ja vihreään energiaan, kuten tuulivoimaloihin ja aurinkopaneeleihin. Ydin- ja hiilienergia ei ole tarpeeksi puhdasta, jotta sitä voitaisiin pitää hyvänä pitkän aikavälin investointina.”

Kansalaisten aihe 4.2: Rahoituksen osoittaminen uusiutuvien energialähteiden edistämiseen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaisille on olennaisen tärkeää, että uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen osoitetaan rahoitusta, erityisesti maaseutualueilla. Kansalaiset olivat sitä mieltä, että vihreät energialähteet ovat tulevaisuus. Sitä pidetään elintärkeänä, että kaikilla kansalaisilla on varoistaan riippumatta pääsy niihin.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Andre, ei tuenosoituksia

”Maaseudun pienissä kylissä ja kaupungeissa voidaan käyttää vain vähän uusiutuvaa energiaa pääoman ja kehityksen puutteen vuoksi.”

Roberts, yksi tuenosoitus

"Kestävää sähköntuotantoa ei rahoiteta. Puuttuu järjestelmä, jonka avulla voisi saada rahoitusta suoraan EU:lta paikallishallintojen sijaan, sillä nämä asettavat järjettömiä vaatimuksia."

Kansalaisten aihe 4.3: Jätteen uudelleenkäyttö

Aiheen ANALYYSI

Osallistujat korostavat, että on tärkeää perustaa kattava jätehuoltojärjestelmä kaatopaikkojen määrän vähentämiseksi. Näin jätteestä voitaisiin ottaa talteen energiaa esimerkiksi tuottamalla biokaasua ruokajätteestä.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Laura, yksi tuenosoitus

"Meidän on keskityttävä energian lähteeseen, suosittava uusiutuvaa energiaa ja pyrittävä minimoimaan jätettä."

Zeynep, ei tuenosoituksia

"Kaatopaikkojen vähentämiseksi EU:ssa ehdotan kierrätykseen ja kompostointiin keskittyvän kattavan jätehuoltojärjestelmän käyttöönottoa. Tämä järjestelmä sisältäisi yrityksille ja kotitalouksille kannustimia vähentää jätteen syntymistä sekä tiukkoja määräyksiä jätteen sijoittamisesta kaatopaikoille. Lisäksi investoimalla innovatiivisiin energian talteenottoteknologioihin voitaisiin minimoida kaatopaikoille päätyvän jätteen määrä."

ULOTTUVUUS 5: TUET

Kansalaisten aihe 5.1: Tukien käyttöönotto ja tiukat normit

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset sanovat, että viranomaisten on otettava käyttöön normeja ja velvoitteita, joilla kannustetaan ihmisiä rakentamaan kunnioittavammin

(esimerkiksi normeja, joilla kannustetaan vanhojen rakennusten peruskorjaamiseen tai säännellään uusien rakennusten rakentamista).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Matej, neljä tuenosoitusta

”Annetaan tukia vanhan omakotitalon eristämiseen ja hankintaan sekä asuntojen kattavaan peruskorjaukseen uusiutuvien energianlähteiden avulla ja energian käytön tehostamiseen.”

Monica, neljä tuenosoitusta

”Hallitukset voivat myös ottaa käyttöön ennen vuotta 2030 tiukkoja kaupunki- ja rakennussääntöjä, joilla varmistetaan, että uudet rakennukset tai vanhojen rakennusten peruskorjaukset täyttävät tietyt energiatehokkuusstandardit. Nämä voivat koskea esimerkiksi asianmukaista eristystä sekä energiatehokkaita ikkunoita ja valaistus- ja lämmitysjärjestelmiä. Lisäksi älykkäiden järjestelmien käyttöönotosta voidaan tehdä pakollista uusissa rakennuksissa, ja maksuja voidaan alentaa vihreiden rakennusten osalta.”

Kansalaisten aihe 5.2: Vastuullisemman kulutuksen edistäminen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset kehottavat ottamaan käyttöön bonusjärjestelmän, jolla kannustetaan tehokkaampaan kulutukseen ja ehkäistään liiallista energiankäyttöä. Tämä voitaisiin tehdä erityisesti verottamalla joitakin tuotteita enemmän kuin toisia (esimerkiksi tuontitavarat tai vanhojen, saastuttavien autojen käyttö).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Arancha, yksi tuenosoitus

”Perustuen siihen, että olemme kaikki sitoutuneet kestävyteen ja hiilijalanjälkemme pienentämiseen, kysyn itseltäni, miten kansalaiset voivat vaihtaa saastuttavat ajoneuvonsa, jos tästä aiheutuvat kustannukset ovat erittäin korkeat ja tuen määrä on pieni.”

Fabio, kaksi tuenosoitusta

”Hedelmä- ja vihannestuottajan, joka käyttää samaa energiaa kuin alkoholijuomien tai savukkeiden tuottaja, olisi maksettava vähemmän, koska

hänen tuotteensa on yhteiskunnalle hyödyllisempi tai koska savukkeiden ja alkoholin kaltaiset tuotteet ovat haitallisia.”

Kansalaisten aihe 5.3: Investoinnit energiankulutuksen muuttamiseksi

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset korostavat, että viranomaisten olisi kannustettava ihmisiä kuluttamaan eri tavalla investoimalla ekologisiin aloitteisiin (esimerkiksi asentamalla pikalatureita uusiin yhteisesti käytettäviin ja yksittäisiin rakennuksiin ihmisten kannustamiseksi ostamaan sähköautoja).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Claude, viisi tuenosoitusta

”Latausasemien asentaminen olisi nyt merkityksellistä uusissa yksittäisissä tai yhteisesti käytettävissä rakennuksissa. Viranomaiset voisivat kustantaa latauspisteet tai myöntää tukea niitä varten.”

Jose, yksi tuenosoitus

”Sähköauton hankkiminen on nykyään ansa. Useimmilla meistä ei ole paikkaa ladata sähköautoa. Espanjassa autot pysäköidään yleisille teille, mikä tekee latauksen yöllä mahdolliseksi. Näiden ajoneuvojen valikoimassa on paljon toivomisen varaa. Lataus on hidasta ja kallista.”

ULOTTUVUUS 6: VIHREÄN ENERGIAN TUOTTAMINEN JA VARASTOINTI

Kansalaisten aihe 6.1: Vihreän energian käytön ja varastoinnin parantaminen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaiset jakoivat idean energiatehokkuuden lisäämisestä opettelemalla tuottamaan energiaa uusista lähteistä, kuten liikkeestä (esimerkiksi ottamalla talteen kuntosaleilla syntyvää energiaa) tai sähköautoista (asentamalla moduuli niiden katoille aurinkoenergian muuntamiseksi). Lisäksi todettiin, että meidän on opittava varastoimaan energiaa paremmin aineettomassa muodossa

(esimerkiksi akuissa) sen sijaan, että rakennamme kalliita ja energiaa kuluttavia infrastruktuureja.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Léo, kaksi tuenosoitusta

"Integroidaan aurinkoisilla alueilla käytettäviin ajoneuvoihin aurinkomoduuleja, jotta voidaan vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista."

Roelof, neljä tuenosoitusta

"Esimerkiksi vedyn, ammoniakkin, liike-energian ja akkujen hajautettu varastointi tarjoaa ratkaisun sekä teknisesti että strategisesti (häiriöiden varalta)."

ULOTTUVUUS 7: SOLIDAARISUUS

Kansalaisten aihe 7.1: Solidaarisuuden osoittaminen vastauksena kriisiin

Aiheen ANALYYSI

Ekologiseen kriisiin on vastattava kollektiivisesti, jotta ekologisia aloitteita ei varata vain osalle väestöstä, vaan niihin voivat osallistua kaikki. Kansalaiset olivat sitä mieltä, että Euroopan unionin ja viranomaisten on tuettava köyhimpiä ja nuorimpia väestöryhmiä, jotta nämä voivat osallistua myös kalliimpiin ekologisiin aloitteisiin (esimerkiksi tuet, joilla kannustetaan asentamaan aurinkopaneeleja ja ostamaan sähköautoja, sekä opiskelijoiden sähkölaskujen alentaminen mukauttamalla hintoja tavallisten kotitalouksien hintoihin verrattuna).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Effie, yksi tuenosoitus

"Monet (köyhimmät) kansalaiset ovat jo käyttäneet kaikki säästötoimet, joihin heillä on varaa. EU:n olisi keskityttävä köyhien ja keski suurten kotitalouksien omatuotantoon. Laaditaan jäsenvaltioille tiukat suuntaviivat, joissa asetetaan etusijalle kotitalouksien omatuotanto."

Anthony, seitsemän tuenosoitusta

”Energiatehokkuus on osittain yhteisöllistä ja kollektiivista toimintaa, joten tehokkuutta ja energiaremontteja edistävillä toimilla olisi kannustettava yhteisöjä, jotta ihmiset voivat tehdä yhteistyötä ja suostutella muita naapurustossaan.”

ULOTTUVUUS 8: LÄMMITYS

Kansalaisten aihe 8.1: Lämmitysjärjestelmien tehokkaampi käyttö

Aiheen ANALYYSI

Osallistujien mukaan on tärkeää soveltaa paremmin voimassa olevia sääntöjä ja antaa suosituksia lämmityksestä. Näin vältettäisiin ylikulutukseen johtava lämmitysjärjestelmien tehoton käyttö (esimerkiksi lämmitysjärjestelmien käyttöä koskevia lukuisia lakeja, standardeja ja suosituksia on jo olemassa, ja ne auttavat välttämään liian suuria laitteita, huonoa huoltoa tai järjestelmien huonoa hallintaa). Lisäksi näyttää olevan tarpeen uudistaa matalaenergisii lämmitysjärjestelmiä (esimerkiksi aerotermiset ja geotermiset sekä biomassaa hyödyntävät järjestelmät).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Alin, kolme tuenosoitusta

”Kokemuksen mukaan monia lämmitys- ja ilmastointijärjestelmiä käytetään huonosti liian suuren koon taikka puutteellisen huollon tai ohjauksen takia. Useimmiten 10–15 prosentin energiansäästöt saavutetaan ilman investointeja käytetystä energiasta riippumatta. On kuitenkin olemassa monia välineitä (muun muassa lainsäädännöllisiä ja normatiivisia välineitä sekä oppaita, suosituksia ja ohjeita), mutta niitä ei sovelleta järjestelmällisesti. Sovelletaan näitä sääntöjä oikein.”

Ana Maria, neljä tuenosoitusta

”Laitteet, joissa on tehokkaampi energialuokitus. Uusiutuvaan energiaan perustuvat lämmitysjärjestelmät: aerotermiset ja geotermiset sekä biomassaa hyödyntävät järjestelmät.”

Kansalaisten aihe 8.2: Kaukolämpöratkaisujen toteuttaminen

Aiheen ANALYYSI

Osallistujat olivat sitä mieltä, että on tärkeää vähentää energiakustannuksia ottamalla käyttöön kaukolämpöjärjestelmiä mahdollisuuksien mukaan. Se mahdollistaisi naapuruston, kaupungin tai laajemman alueen lämmityksen (esimerkiksi käyttämällä maanalaisia putkia kestäväan lämmitykseen ja jäähdytykseen tai korvaamalla lämpökattilat tehokkailla lämpöpumpuilla).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Federico, yhdeksän tuenosoitusta

"Toteutetaan kaukolämpöratkaisuja mahdollisuuksien mukaan."

Ingrid, ei tuenosoituksia

"Siirtyminen pois fossiilisista polttoaineista tarkoittaa siirtymistä ensin lämpöpumppeihin, myös suurempiin lämpöpattereihin, jotta voidaan alentaa virtauslämpötilaa ja parantaa järjestelmän ohjausta. Tällä tavoin 15 000 kilowattituntia maakaasua voidaan kohtuuhintaisesti muuntaa 3 200 kilowattitunniksi sähköä."

ULOTTUVUUS 9: VALAISTUS

Kansalaisten aihe 9.1: Valaistustapojen muuttaminen

Aiheen ANALYYSI

Osallistujat jakoivat idean energiatehokkuuden ja valaistuksen parantamisesta julkisissa rakennuksissa ja kodeissa. Tämä voitaisiin tehdä muuttamalla lamppujen ja valaistusjärjestelmien asennus- ja käyttötappaa (esimerkiksi yleistämällä matalaenergisten LED-valojen tai luonnonvalon käyttöä). Muita mainittuja esimerkkejä ovat hehkulamppujen käytön lopettaminen ja valojen sammuttaminen öisin julkisilla paikoilla sähkön säästämiseksi.

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Ana Maria, neljä tuenosoitusta

"Kodeissa on parannettava energiatehokkuutta ja valaistusta: käytetään LED-lamppuja tai luonnonvaloa."

Haoyue, ei tuenosoituksia

”Olen huomannut, että monia julkisilla paikoilla olevia valoja ei sammuteta. Kehotan kaikkia sammuttamaan valot yöksi sähkön säästämiseksi.”

ULOTTUVUUS 10: VIHREÄT JA KUNNIOITTAVAT TILAT

Kansalaisten aihe 10.1: Maisemien kunnioittaminen

1. Maisemien kunnioittaminen

Aiheen ANALYYSI

Osallistajat ovat sitä mieltä, että vihreän energian käyttöönottoa on jatkettava. Osallistajat kuitenkin korostavat, että tämä on tehtävä tavalla, joka ei vaikuta maisemiin (esimerkiksi tuuliturbiinien yleistäminen vaikuttaa maisemiin).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Stefano, kaksi tuenosoitusta

”Energiasiirtymä on elintärkeä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Energiasiirtymää ei kuitenkaan voida määrätä. Tuulivoimaloiden tai aurinkosähkövoimaloiden läsnäoloa maisemissa ei voida määrätä silloin, kun kansalaiset ja kaupungit eivät ole itse ilmaisseet suhtautuvansa myönteisesti näihin infrastruktuureihin. On olennaisen tärkeää kunnioittaa Århusin yleissopimusta, jonka osapuolia Euroopan maat ja itse Euroopan unioni ovat.”

Kansalaisten aihe 10.2: Kaupunkien viherryttäminen

Aiheen ANALYYSI

Kansalaisten ideana on luoda kaupunkeja, joissa on enemmän viheralueita, jotta voidaan alentaa lämpötiloja ja torjua siten ilmaston lämpenemistä (esimerkiksi jotkut kaupungit ovat päättäneet istuttaa paljon puita, minkä ansiosta lämpötilat niissä ovat olleet muutamia asteita alhaisemmat helleaaltojen aikana). Ideana on myös hyödyntää joitakin paikkoja puiden istuttamiseen (esimerkiksi käyttämättömät katot kaupungeissa).

Esimerkkeinä esiteltävät KANNANOTOT

Federico, yhdeksän tuenosoitusta

”Vähennetään huomattavasti betonin määrää kaupunkien kaduilla ja alueilla ja istutetaan sen sijaan ruohoa ja puita, jotta voidaan vähentää kaupunkien lämpenemistä ja jäähdytyslaitteiden käyttöä (erityisesti kesällä).”

Charline, ei tuenosoituksia

”Haluan kaupunkiin lisää luontoa esimerkiksi siksi, että se vähentää saasteita, ja siksi, että voisin hengittää ja piiloutua auringolta.”

5. PÄÄTELMÄT

Energiatehokkuutta käsitellyt kansalaisvaikuttamisfoorumi oli tärkeä virstanpylväs verkossa tapahtuvan **monikielisen kansalaisvaikuttamisen** mahdollistamisessa Euroopan tasolla. Kuten edellä on todettu, se on edistänyt merkittävästi **energiatehokkuuden parantamista koskevan yhteisen vision** ymmärtämistä EU:ssa koko kuulemiskauden ajan eli 15. helmikuuta – 31. toukokuuta 2024. Verkossa tehtyjen kannanottojen yhdistäminen kansalaispaneelin pohdintoihin on rikastuttanut vuoropuhelua. Sen avulla varmistettiin, että lopullisten näkemysten muodostamisessa otettiin huomioon erilaisia näkökulmia.

Vaikuttamisprosessi paljasti, että osallistujat ovat **vahvasti samoilla linjoilla useiden keskeisten ulottuvuuksien osalta**: tietoisuus, energiaremontit, liikenne, uusiutuva energia, tuet, vihreän energian tuottaminen ja varastointi, solidaarisuus, lämmitys, valaistus ja vihreät tilat. Kansalaiset korostivat **käytännöllisten ja yhteisölähtöisten ratkaisujen** tarvetta **systemisten muutosten** rinnalla. Keskeisiin esiin nousseisiin teemoihin sisältyi tarve yksinkertaistaa energiaremonttimenettelyjä, lisätä julkisia investointeja uusiutuvaan energiaan sekä laajentaa sähköisen liikenteen infrastruktuuria.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kuulemisessa on kerätty lukuisia ideoita ja ehdotuksia EU:n kansalaisilta sekä **vahvistettu tarve yhtenäiselle ja toimintakeskeiselle lähestymistavalle energiatehokkuuteen**. On selvää, että vaikka teknologinen kehitys ja sääntelykehykset ovat osallistujille ratkaisevan tärkeitä, kansalaisten osallistaminen ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ovat edelleen olennaisen tärkeitä pitkän aikavälin kestävyystavoitteiden saavuttamiseksi.

On tärkeää korostaa, että edellä käsitellyt tuloksia ei voida pitää edustavina. Ne kuitenkin toisaalta tarjoavat **uudenlaisia ideoita** ja toisaalta antavat **yleisen käsityksen kansalaisten prioriteeteista**. Kun Eurooppa etenee energiatehokkuuden alalla, nämä näkemykset voivat olla keskeisessä asemassa laadittaessa politiikkoja, jotka ovat paitsi tehokkaita myös **laajalti yleisön tukemia**. Näin varmistettaisiin, että siirtyminen energiatehokkaampaan Eurooppaan on sekä osallistavaa että kestävä.